

Syntagma Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XIX. Proponuntur, & solvuntur argumenta à ratione petita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

362. Non placet primò, quia D. Aug. lib. 1. de prædest. Sæc. cap. 4. mentionem facit illius quæstionis ad Simplicianum, quam ibi, non solum non retrahat, sed maximè commendat, quatenus in ea dicit fuisse laboratum pro libero arbitrio, & gratiam Dei vicisse. Secundò, quia eundem modum loquendi, quem habet in illa quæstione, videtur servare in superioribus libris, etiam in locis, in quibus maximè videretur stare pro electione ad gloriam ante merita, ut videtur est in lib. de corrept. & grat. c. 7. ergo etiā in hoc loco significat propositum vocandi antecedere electionem, & vocationem congruam, seu effectum talis votacionis prævisum, est ratio nem electionis, ut intendit argumentum. Unde.

363. Respondeo 2. cum P. Soar. lib. 3. de Auxil. cap. 18. n. 4. D. Augustinum aliquando mutasse, seu variasse loquendi modum, est illius sententia sit ubique eadē. Duplex igitur electio distingui potest ex eodem D. Aug. tract. 68. in Joan. una per modum intentionis, alia per modum executionis; illa antecedit merita, hac autem fit ex meritis; unde D. Aug. in illa quæstione ad Simplicianum loquitur de electione aeterna, cum adducat testimonium D. Paul. ad Ephes. 1. Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem; ergo non loquitur de electione executiva. Resp. cum eodem P. Soa. cit. & P. Bellarm. cit. cap. 14. in ipsam eternam electione possit illas duas rationes distinguiri, nempe ut est intentio dandi gloria, & ut est dispositio executionis, & quasi executio in mente divina: prior ratione antecedit quidem electio, siquidem gloria in genere causa finalis est prior, quam bona opera; posterior autem modo subsequitur, & de illa ut si videtur loqui D. Aug.

364. Oppones 9. Ex eodem D. August. serm. 7. de Verbi Domini. ibi: Elegit nos Deus, sicut inquit Apostolus, & secundum suam gratiam, & secundum illorum iustitiam: ubi duplum videtur assignare electionem, alteram ad gratiam, que sit merè gratuita; alteram ad gloriam, que sit ex iustitia ex prævisis meritis. Et appositis verbis ad Rom. II. Reliqui misi septem milia, &c. Quid est, ait, reliqui misi? Ego illos elegi, quia vidi mentes illorum de me præsumentes, non de se, nec de Baal; ubi electionis causa assignat prævisam fiduciam in Deo collocandam; ergo &c. Respondeo D. August. ibi de utraque electione & ad gratiam, & ad gloriam afferere, quod sit merè gratuita, ut hunc sermonem legenti patebit, subdit enim ibi: Totum gratia semper reputa, quia ut est aliquid reliquum, gratia in te Dei, non tuum meritum fecit. Additur, licet ageret de electione ad gloriam ex iustitia ob merita prævisa, intelligendus est de electione executiva, non autem in intentione, prout supra diximus.

365. Oppones 10. Ex eodem D. Aug. serm. 233. de Tempor. Multi, inquit, scire volunt, quare illum vocat Dominus, & illum non vocat: unum subvenit, & unum non; hunc dignum habet, & illum indignum: istum honorat, & illum cruciat. Audi, o homo, hanc dignam habet pro bonis operibus suis; illum habet indignum pro suis operibus malis: ubi videtur afferere prædestinationem, & reprobationem fieri ex operibus bonis, aut malis prævisa; ergo &c. Respondeo D. Aug. ibi populo proponere rudi Minerva eam veritatis partem, quam illis erat utilior, subtiliore par-

te tacitā. Verum quidem est in reprobo causam reprobationis esse mala opera; in prædestinato autem sunt bona opera, quæ causat ipsa prædestinatio, prout infra dicemus.

Oppones 11. Ex eodem D. Aug. lib. de prædest. 367. Dei cap. 3. ibi: Ex præscientiā igitur offensionis ulationem ut justus iudex prædestinavit, sicut ex præscientiā virtutis prædestinatione ficer fieri remunerationis. Ubi ponit reprobationem, sicut prædestinationem ex prævisis operibus malis, aut bonis; ergo &c. Respondeo cum P. Ruiz. b. d. 10. f. c. 5. n. 14. hunc librum non esse D. August. siquidem illius brevitas comparata cum argumenti dignitate, & amplitudine, stylus, ac rationum nexus indignavidentur tanti Doctoris ingenio. Additur, dato quod sit D. August. eodem modo huic, quo duobus præcedentibus argumentis respondendum.

Oppones 12. Ex eodem D. August. lib. ad artículos sibi falsò oppositos ad art. 12. ibi: Quia præficiuntur sunt causi, non sunt prædestinati, essent autem prædestinati, si essent reversi, & in sanctitate, ac virtute mansuri: ac per hoc prædestinatione Dei multis est causa standi, nemini labendi: ex quibus videtur colligi prædestinationem fuisse factam ex prævisione futuri usus liberi arbitrii; ergo &c. Respondeo primò cum P. Ruiz cit. num 16. librum illum non esse D. August. sed illi falsò imponi.

Respondeo secundò, (cum author illius libri 369. sit D. Prosper apprime Augustinianus, ea verba scribens ad obiect. Vincent, resp. 12 fine,) postrema verba indicare sensum totius sententia, ita ut D. Prosper velit, prædestinationem esse causam totius boni usus, qui præscitur in prædestinatione esse futurus, quæ præscientia absoluta subsequitur eorum prædestinationem in intentione dandi illis gloriam, licet sit prior illa in executione: reprobationem autem, aut negationem prædestinationis non esse causam mali usus, qui præscitur futurus in reprobis, de hoc tamen infra.

Advertes, ad penetrandam mentem D. Aug. 370. in locis jam adductis, & explicatis, & in aliis, quæ adduci possunt, & explicari, multum juvare si recolas D. Aug. juxta morem Scripturæ, prædestinationem aliquando significare nomine præscientia, ut constat lib. de bono persev. cap. 17. ibi: In sua, quæ falli mutari, non potest præscientia, opera sua futura disponere, id omnino, nec aliud quidquam est, nisi prædestinare. Et infra. Hæc, ait, Dei dona, si nulla est prædestination, quam defendimus, non præscuntur a Deo, præscientur autem: hoc est igitur prædestination, quam defendimus. Et cap. 18. Eadem prædestination, inquit, aliquando significatur nomine præscientia, sicut ait Apostolus: Non repulit Dominus plebem suam, quam præscivit. Hoc quod, ait præscivit, non recte intelligitur, nisi prædestinavit, quod circumstantia ipsius locutionis ostendit; loquebatur enim de reliquo Iudaorum, que salva facta sunt, &c.

SECTIO XIX.

Proponuntur, & solvuntur argumenta à ratione petita.

ARGUES 1. Ideo Deus eligeret ad gloriam ante prævisa merita, quia cum hæc sint media, & illa sit finis, agens, seu operans rationale, qualis est Deus, prius debet intendere finem, quam eligit media, ut supra diximus

diximus num. 325. sed in electione efficaci medium, saltem virtute, intenditur etiam efficaciter finis; siquidem electio ipsa mediorum est in ordine ad finem; ergo necessaria non fuit alia praecedens intentio formalis ipsius finis, ut operatio esset prudens. Respondeo negando consequentiam: nam perfectior modus operandi est exequi medium per electionem formalem ipsius medii, & formalem intentionem finis, quam per solam intentionem virtualem finis, & electionem formalem medii: sic enim perfectius est cognoscere causam, & effectum formaliter, quam hunc cognoscere formaliter, & illam solum virtualiter: cum autem Deo de facto concedendus sit perfectior modus operandi, sicut & cognoscendi; ideo dicendum est, prius intendisse formaliter finem, & postea formaliter eligere media, ne cau, & sine consilio videatur media ipsa elegisse, si ante formalem intentionem finis illa eligat.

372. Argues 2. Benè potest electio efficax mediorum oriiri ex intentione inefficaci finis; sic enim Deus de facto elegit reprobis plura media efficacia ex sola inefficaci intentione salutis: imo sine ulla intentione salutis potest Deus providere media efficacia ad illam; ergo ex electione efficaci mediorum non benè arguitur Deum habuisse antecedenter electionem efficacem ad gloriam. Respondeo negando antecedens; neque enim possunt eligi media efficacia, ut efficacia quin saltem virtute efficaciter intendatur etiam finis: cum autem haec intentione virtualis finis non sit in Deo ita perfecta, ut est formalis, ideo haec, & non illa est absolute Deo tribuenda, ut modo perfectiori operetur. Ad probationem dicimus media illa efficacia reprobis prestita in ordine ad consequendam justificationem temporaneam dupliciter considerari posse: primò in ordine ad ipsam justificationem temporaneam, & gloriam Dei inde ortam, & prout sic sunt quidem efficacia, cum habeat infallibiliter effectum, non tamen prout sic procedunt ex illa intentione generali dandi gloriam, sed ex speciali intentione ipsius justificationis, & gloriae Dei inde ortae: Secundò in ordine ad gloriam in re consequendam, & pro ut sic sunt inefficacia, cum gloria in re non acquiratur, & procedunt ex illa intentione inefficaci dandi gloriam, quam Deus habet circa reprobis.

373. Instabis: Licet electio medii efficacis quia talis requirat intentionem efficacem finis, non ita requirit electio medii efficacis non quia talis, sive absolute, & specificativè sumpti; sed Deus elegit praedestinatis media non quia efficacia; alioqui cum & quae eligat media reprobis, ea elegisset quia inefficacia, consequenterque ut non habitura effectum, quod non est dicendum, videretur enim eis infidari, ut ait P. Less. ergo &c. Respondeo quidquid sit de majori, negando minorum, nam in ipsis mediis sic praestitit ut efficacibus ponunt Doctores speciale beneficium, quod Deus contulit praedestinatis pra alii.

374. Neque inde sequitur Deus tribuisse reprobis media inefficacia quia talia, sive sub ea intentione, quod non consequentur effectum; potius enim tribuit ut sufficientia, sive sub ea intentione, ut haberent effectum, permittendo tantum eorum inefficaciam ob alium finem, nempe ut ostenderet in illis suam Justitiam, sicut in electis Misericordiam, aut ob alias fines, quos ipse scit; eligendo tamen illa ut efficacia ipsius electis. Pate, quia quando quis prævidet medium efficax ad finem consequendum, & illud eligit, ut efficax elegit, & in eo

efficaciter, saltem virtute intendit ipsum finem; sed Deus ante illam mediorum electionem prævidebat ipsa media esse efficacia ad salutem, & illa elegit; ergo illa elegit ut efficacia; consequenterque efficaciter intendit ipsam salutem, saltem virtute, ante merita absolute prævisa.

Argubis: Deus absque intentione efficaci salutis potuit eligere media efficacia ex sola efficaci intentione sua gloria; siquidem tunc electione efficaciam mediorum proportionaretur intentioni efficaci finis, saltem remoti; ergo ex eorum electione non benè arguitur intentione efficaci finis proximi, nempe salutis. Respondeo ad antecedens, sic potuisse Deum eligere de potentia absoluta, non tamen de lege ordinaria; nam secundum hanc magis contentaneum est, ut media eligantur ex intentione finis proximi, eique proportionentur, quam ex intentione finis remoti.

Patet, quia etiam intentione illa efficaciam divinam gloria erat sufficiens, ut Deus ex illa tribueret reprobis media sufficientiam; siquidem etiam haec conducebat ad ipsam Dei gloriam; & tamen prænè omnes admittunt intentionem inefficacem salutis reproborum, ex qua electio illa mediorum præcedit, ut ita proportionetur intentioni ipsius finis proximi; ergo similiter in nostro eventu.

Argues 3. Tunc electione efficaciam mediorum præsupponit intentionem efficacem finis, quando eligens sibi, non vero alteri proponit finem consequendum; sic enim pater emendo libros elegit efficaciter media, ut filius doctus evadat, quin tandem efficaciter intendat finem, nempe sapientiam filii, quia haec non est in manu patris, sed alterius a patre; sed Deus non sibi, sed hominibus proponit salutem consequendam; ergo opus non est; quod illam prius intendat efficaciter, quam efficaciter eligat media. Respondeo negando maiorem; licet enim Deus hominibus proponat salutem consequendam, electione efficaciam mediorum conduceant ad ipsam gloriam debet supponere intentionem efficacem ipsius gloriae danda ob rationes assignatas, quin obstat, quod sit alteri intentio.

Patet primò, quia si Deus potest efficaciter eligere media ab alio exequenda, cur etiam non poterit efficaciter intendere finem ab alio assequendum? Secundò, quia ipsi Adversarii concedunt Deus in ipsa efficaci electione mediorum intendere etiam efficaciter, saltem virtualiter salutem; ergo a fortiori poterit eam sic intendere formaliter, cum sit perfectius. Tertio, quia Deus antequam prævideat liberam cooperationem voluntatis absolutam intendit efficaciter aeternus Fidei, Specie Charitatis, & Contritionis; liberam observationem omnium praceptorum, & perseverantiam finalium, & ad illos habendos dat auxilia efficacia; & tamen hi sunt fines ab aliis, nempe ab hominibus consequendi; ergo &c. Quartò, quia Deus ante prævisa merita Christi Domini elicenda per voluntatem humanam liberam, decrevit redemptions; & tamen finis redemptions erat obtinendus per illa merita libera; ergo &c. Quintò, ab exemplo adducto, quia pater, qui potuisse ingenii acumen præbere filio, & illius voluntate efficaciter allicere, ut serio & constanter animum applicaret ad studia, potest efficaciter velle filii sapientiam, quam vellet illi præstare media requisita; sed Deus omnia illa potest, & facit in electis; ergo potest prius eis intendere efficaciter finem, nempe gloriam, quam eligat, & præstet media efficacia ad illam consequendam.

Argues 4.

379. Argues 4. Deus proponit hominibus gloriam ut præmium meritorum ea lege, ut nullus adultus, nisi per merita illam consequatur; sed si tunc quid esset, si Rex proponeret præmium ea lege, ut nullus præmio potiretur, nisi qui vicit evadet, velle efficaciter conferre uni præmium ut præmium, quin prius illum prævidet vicitur in certamine; ergo neque Deus sic potest velle gloriam efficaciter tribuere ut præmium, nisi prævisis meritis. Respondeo minorem esse fallam, si sermo sit de supremo & sapientissimo Rege, qualis est Deus, licet sit verum de aliis Regibus. Patet, quia si Rex posset, cui vollet, conferre animum invicatum, vires, artem militarem, & dexteritatem certandi, voluntatem inflammarie ad certandum, aduersariorum animos frangere, conatus eludere, aliique artibus juvare: deinde certè præsiceret Petrum infallibiliter vicitur, si his mediis juvaretur, idem Rex prudentissime decerneret efficaciter præmium certaminis conferre Petro ante præviam ejus vicitorian, decernendo simul arma illa, aliaque mediis præbere, quibus præscit infallibiliter vicitur; ergo cum Deus supremus Rex, & omnium sapientissimus hæc omnia possit, & præsciat, prudentissime potest sic præmia decernere ante merita absolute prævisa.

380. Argues 5. Sicut poena dicit essentialem ordinem ad culpam, ita etiam dicit præmium ad meritum; sed Deus non potest efficaciter velle pœnam ante merita absolute prævisa. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia sic intendere præmium provenit à Bonitate, & Misericordia divina, cui convenienter intendere efficaciter præmium, & postea eligere media convenientia ad illud assequendum, procurando eorum executionem: at verò non ita provenit, inquit repugnat ejus Bonitati intendere efficaciter pœnam, & postea eligere culpam ut medium, procurando ejus executionem; esset enim Deus causa culpe in ordine ad pœnam infligendam, sicut est causa mediorū, seu meritorum in ordine ad dandum præmium

381. Instabis: Sicut gloria est meritorum corona, ita pœna est peccatorū supplicium; ergo si Deus potest intendere positivè gloriæ ante prævisa merita, per illatamen assequendam, poterit etiam intendere positivè pœnam ante prævisa merita, per illa tamen assequendam. Resp. negando consequentiam quod secundum partem diversa ratio est, quia cum Deus de facto habeat ex se voluntate positivam inefficacem salvandi omnes, non repugnat habere simul cum illa aliam voluntatem positivam efficacem salvandi aliquos; repugnat tamen habere cum illa voluntatem positivam perdendi aliquos ex illis; tum quia velle salvare & perdere, sive non salvare positivè ex sua voluntate sunt contradictiones: tum quia id non compatitur cum Bonitate, & Misericordia divina, licet cum illis compatiatur, & illis non repugnet illa alia voluntas positiva perdendi aliquos, suppositis jam in esse absolute corum meritis; siquidem tunc ad illam non movet Deus ex se, sed ex ipsis meritis jam prævisis.

382. Urgebis: Deus in illa electione efficaci electorum etiam vult non electionem reproborum; sed hæc eorum non electio est ante eorum merita prævisa; ergo &c. Respondeo hujusmodi non electionem, cum non sit voluntas aliqua positiva, sed sola carentia actus efficaciter eligentis, non implicare in Deo, inquit ostendit Deus suum dominium, quin deficiat in Misericordia, aut alicui injuriam inferat, cum simul habeat intentionem

illam generalem salvandi omnes, dicit ad id auxilia sufficientia, & hortum effectum exoptet ex se, licet inefficaciter. Et si illa est aliquo modo reprobatio virtualis, & veluti inchoata, talis est ultra Dei intentionem, neque enim Deus illam intendit, sed sequitur ex eorum malitia, quatenus non acceptant ejus auxilia, neque cum illis cooperantur; non est tamen eorum reprobatio positiva; siquidem hæc connatur odium Dei, quod Deus non habet ante merita prævisa in esse absoluto.

382. Argues 6. Ex eo, quod gratia detur in execuzione independenter à meritis, bene probant Theologæ D. Aug. fuisse prædestinatam sine illis; ergo è contra ex eo, quod gloria non detur in execuzione sine meritis, bene probabitur non fuisse prædestinatam sine illis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia ut gloria dicatur esse ex meritis, quin sit propter merita, opus non est, quod merita in esse absoluto præcedant ejus intentionem, sed sufficit, quod prima illa voluntas intendat non exequi, nisi post ipsa merita, & ex illis, & hæc sola intentio probatur ex illa execuzione, seu traditione gloriae per merita: at verò quando executio est absolute independenter à meritis, ut sit in electione ad gratiam, bene arguitur nullam præcessisse intentionem de ipsis meritis, sicutque non exequi per merita.

383. Argues 7. Aut intentio illa efficax ante merita prævisa esset necessaria ad salutem; aut non: Si primum; ergo reprobri, qui illam non habent, non haberent omnia necessaria ad salutem, quod affirmare est impium: Si secundum; ergo superflue admittitur. Respondeo non esse absolute, & simpliciter necessaria, esse tamen necessariam, ut Deus naturali, prudenti, & proportionato modo operetur in dandis auxiliis, intendendo scilicet prius finem, & postea ex illo eligendo media. Patet à simili, quia etiam advertentia intellectus non est simpliciter & absolute necessaria, ut res aliena subripiatur; & tamen non idem est superflua, inquit necessaria, ut libero, & humano modo fiat; ergo similiter in nostro eventu. Neque ex eo deficiunt reprobis necessaria ad salutem, ut ex infra dicendis constabit.

384. Argues 8. Si Deus ex se ante prævisa merita eliget homines ad gloriæ, deberet plures eligere; sic enim postulabat ejus Misericordia, Bonitas, & Liberalitas, inquit potius æquitas, & justitia; alioquin si omnes non eligeret, sicut omnes ordinaverat ad finem supernaturalem, ad sanctificationem ante peccatum, ad vocationem post peccatum, ad redemptionem, oblationem sacrificii ipsius, & Sacramenta, videretur acceptor personarum, & iniquus, atque inæqualis, contra illud Act. 10.34. Non est acceptor personarum Deus; ergo &c. Respondeo i. argumentum eandem vim habere in contraria sententia afferente, præcedere electionem gratuitam ad gratiam, seu ad auxilia congrua, in qua etiam à Deo incipit prædestination. Unde si ita admittunt Contrarii, Deum sine iniquitia, & dispense sua Misericordia, Bonitatis, Liberalitatis, & æquitatis paucos elegit, cum posset plures, cur idem non admittens in nostra sententia? Quod igitur ipsi dixerint in sua sententia de electione sine meritis prævisis ad auxilia congrua, etiæ & nos dicimus in nostra sententia de electione ad gloriæ sine meritis prævisis; & hoc notandum ut plura argumenta possimus in Contrarios retorquere.

385. Respondeo secundò, numerum electorum absoluere esse quasi innumerum, ut constat ex Apoc. 7.9. Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat

poterat: & forte maiorem, quam reproborum, ut tenet D. Thom. in 1. dist. 39. q. 2. art. 2. ad 4. & cum eo P. Tanner. hic d. 3. q. 7. dub. 5. num. 3. Patet, quia licet inter homines multo plures sint reprobri, quam electi; inter Angelos tamen multo plures sunt Angeli electi, quam reprobri, ut multi docent ex illo Apoc. 12. 4. *Canadæ ejus trahebat tertiam partem stellarum;* ergo si ut communiter creditur cum D. Dionys. cap. 14. *Cœlest. Hierarch.* D. Greg. hom. 24. in *Evang.* & D. Thom. 1. p. q. 50. art. 3. longe major est absolute numerus Angelorum, quam hominum, valde credibile est ex utroque simili ordine, & Angelorum, & hominum, multo plures esse absolute electos, quam reprobos.

387. Dices: Sequitur, aut non totam ruinam Angelorum per homines restaurandam; aut maiorem, quam tertiam hominum partem salvandam; siquidem cum tertia Angelorum pars ceciderit, ut constat ex textu citato, qua est longe major tertia parte hominum, ad restaurandam tertiam partem Angelorum deficientium non sufficit tertia pars hominum salvandorum, sicque aut plus, quam tertia pars hominum debet necesse esse salvari; aut non tota ruina Angelorum restaurabitur; sequela non videtur admittenda; ergo &c.

388. Respondeo cum P. Tanner. cit. proxime num. 3. locum illum Apoc. cit. ad litteram non loqui de Angelorum, sed hominum justorum calu, qui per caudam draconis, id est Antichristi operam, sub finem mundi seducentur, ut etiam Recentiores alii interpretantur, licet per accommodationem, & allegoriam etiam ad ruinam Angelorum accommodari possit; non quod planè tertia pars, sed multo minor, quam dimidia pars ceciderit. De hoc tamen jam alibi, & iterum suo loco dicemus.

389. Respondeo tertio ad argumentum, numerum electorum inter homines esse minorem, quam reproborum, quod tamen Deus ita voluit: tunc ut sua gratitudo beneficentia affectus, ipsiusque beneficij magnitudo magis estimaretur, quanto paucioribus communicatur: tunc ne si inter eos constaret, maiorem esse numerum salvandorum, timor Dei magis adhuc exularet inter homines, & vana presumptio cum vita licentia conjuncta, magis invaleceret; quando nec sic quidem satis possunt homines Dei, & salvationis timore cohiberi. In quem sensum loquitur D. Aug. lib. de corrept. & grat. cap. 10. & lib. 21. de Civit. cap. 12. & Epist. 106. ad Bonifacium. Unde.

390. Ad probationem argumenti de ordinatione ad finem supernaturalem, &c. dicimus, omnia illa esse beneficia, & media communia, ac generalia, necessariaq; ad salutem, & idem aequitatem postulase, quod omnes ad illa eligerentur: at vero prædestinatio non ita est, sed beneficium speciale, & non necessarium simpliciter ad salutem, id est aequitas non postulat, quod omnibus conferatur. Patet, quia Deus absque lesione aequitatis, ac in iustitiâ soli Humanitati Christi Domini contulit unionem Hypostaticam; soli Virgini Sanctissimæ Maternitatem Dei; solis Apostolis apostolatum, sicque Patriarchis, Prophetis, & aliis Sanctis alia similia beneficia specialia; & tamen inde neque dicitur acceptor personarum, neque quis potest justè de eo conqueri, quatenus sibi similia beneficia non contulerit, quia specialia fuerunt, & gratuita, & non necessaria ad salutem, sicque similiter de beneficio, sive electione ad gloriam.

391. Inferes: Ergo cum Deus electis felicitat gratias congruas, ut fiat opus ab eo prædefinitum; ita

etiam non electis debet feligere incongruas, ne fiat opus, quod ipse non prædefinit; sicut enim ad specialem ejus providentiam spectat, ut salvetur prædestinatus, ita ad eandem videtur spectare ut non salvetur non prædestinatus. Respondeo negando illationem; neque enim opus fuit selectione gratia incongrua, aut aliquâ speciali providentia circa non electos, ne corum salus contingat; si quidem eo ipso, quod Deus peculiariter providentia gratias congruas selegit pro electis, incongruas communis providentia non electis reliquit, & decretivit, non ut incongruas, sed ut sufficiens, licet nunquam sine habituæ effectum.

Urgebis: In convivio nuptiali ad providentiam sponsi spectat, non solum curare, ut electi, nempe centum convivæ veniant, sed etiam non plures veniant; ergo idem dicendum de Deo, si ex certum numerum ad celestes nuptias vocavit, & elegit. Idem argumentum fit de Architecto, qui ex innumeris axis certum numerum selegit ad aedificium. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio, quia sponsus (idem dicendum de Architecto, non habet simplicem affectum voluntatis, quo omnes etiam non efficaciter vocatos velit interessere cœivio, sed affectum ita determinatum ad certum numerum, ut nec simplici voluntate plures adesse cupiat: at vero Deus aliter se habet, ut patet ex supra dictis; vult enim omnes homines salvos fieri voluntate saltem simplici, & inefficaci.

Argues 9. Ex hac electione ad gloriam ante prævisa merita oriretur socrisia, & tolleretur solicitude bonorum operum in electis, & oriretur desperatio in reprobis; siquidem illi dicent, si sumus prædestinati salvabimur infallibiliter: si non sumus prædestinati (dicent hi) infallibiliter non salvabimur; quæ quidem retardant à bonis operibus, & posunt afferre desperationem. Imò quidam viri docti fassunt, le nescire, quo futuri sint animo, in religionis iugo ferendo, si eam sibi sententiam perfusum habeant; ergo &c.

Respondeo primò, hoc argumentum, (quo etiam Usi sunt Massilienses contra D. August. ut videre est ex D. Prophero in Epist. ad Augustinum) eandem difficultatem habere in electione ad gloriam, quæ in Adversariorum, imò & omnium sententia (neq; enim cum probabilitate contrarium dici potest,) est à solo Deo ante prævisa merita, in qua etiâ homo dicere potest: aut Deus me elegit ad gloriam finalē; aut non. Si primum, infallibiliter salvabor: Si secundum, infallibiliter non salvabor: sicq; eadem indè socrisia, & desperatione oriri potest. Deinde eodem argumento utuntur hæretici in præscientia divina infallibili, dicunt enim: *Ave Deus præsit me salvandum: aut non salvandum.* Si primum, infallibiliter salvabor: Si secundum, infallibiliter non salvabor: sicq; dicunt, non salvabitur, qui bene operatur, si Deus præsit non salvandum, aut non elegit ad gloriam; neque condemnabitur, qui male operatur, si Deus præsit salvandum, aut elegit ad gloriam, quod argumentum cum hic non valeat, neque valet in electione ad gloriam ante prævisa merita.

Respondeo secundò negando antecedens; neque enim per illam electionem amittitur libertas, neque in electo, ut possit non salvari, neque in reprobis, ut possit non condemnari; ac proinde neque reprobis potest desperare de salutem, cum adhuc possit eam assequi; que electus otio trahi, siquidem potest eam amittere, si non laboret; id est enim dicit Apostolus ad Philip. 2. 12. *Cum metu, & tremore*

tremore vestram salutem operamini. Addo hujusmodi electionem nunquam posse causare desperationem in reprobo, licet posset fœcordiam causare in electo; siquidem cùm talis electio, ut diximus, necessaria non sit ad salutem simpliciter, posset ipsi reprobus dicere: *volo laborare quia possum salarii sine illa electione*; ac proinde si non laboraverit, certò peribit, non certitudine, & necessitate antecedente, sed consequente. Ad illud, quod additur de viris doctis dicimus, alios viros etiam doctissimos, & sapientissimos, speciatim D. August. & D. Thom. aliter affectos fuisse; neque enim magna perfectionis est, idè Religionis jugum solummodo ferre, quia incertà quadam, licet probabili opinione de modo prædestinationis duceris, alia jugum ipsum non latus, cùm sola obligatio diligendi Deum per se satis ad id momenti habere possit, & debeat.

396. Instabis 1. Ideò ex electione ad ultimum auxilium efficax non potest ori fœcordia, aut desratio, quia cùm illud dependeat à cooperatione hominum, ex diligentia unius sit efficax, & ex negligenti alterius sit inefficax; sed non ita dependet electio ad gloriam; siquidem in manu hominum non fuit, quod illa poneretur, aut non ponetur, cùm fuerit tota gratuita, ut dicitur; ergo &c. Respondeo negando minorem, prout jam supra negavimus: cùm enim electio illa ad gloriam sit essentialiter dependens à consensu conditionatè futuro, & ab eius Scientia Media, sicut talis consensus potuit esse causa, ut daretur in Deo illa Scientia, ita etiam potuit esse causa, ut poneretur in Deo illa electio; & sicut illa Scientia non causat in electis fœcordiam, ita neque illam causabit electio; nam sicut si ego ex fœcordia in tali, aut tali occasione operarer, Deus non haberet talem Scientiam, ita etiam non haberet talem electionem, sicque dependet à mea libera determinatio- ne conditionatè futura; sicut etiam Scientia Dei absoleta dependet ab objecto absolute futuro.

397. Instabis 2. Hujusmodi sententia videtur non multum discrepare à sententia hæreticorum hujus temporis; siquidem non minus videtur tollere sollicitudinem bonorum operū, & inducere licentiam vice, quā illa, quatenus utraque videtur dicere: *Si sum prædestinatus, salvabor: si non sum prædestinatus, non salvabor*; cum utraque hæc sit certò, & infallibiliter futura; ergo &c. Respondeo negando antecedens; iniquum enim, & injustum est iniuriant ad eam tam gravi censurā celebratissimam, & probatissimam à tot, tantisque viris Sanctissimis, & doctissimis sententiam gravari, quæ ab hæreticorum sententia plusquam toto cœlo differt, ut jam ostendo.

398. Primo, quia hæreticorum sententia tollit plenam libertatem; nostra autem minimè; cui etiam falso imponitur, quod quasi necessitatem extrinsecam inducat, cùm solam inducat comitatem, seu subsequentem, quæ cum libertate stare potest. Secundo, quia illa Deum facit authorem, & impulsorem icelerum; non ita verò nostra. Tertio, quia illa Deum facit Tyrannum, & injustum, quatenus ante prævisionem peccatorum absolutam absolu- to, & positivo decreto omnibus damnandis æterna decernit supplicia; quod nostra non facit, cùm in illa gratuita electione ad gloriam solam apponat reprobationem negativam, sive non electionem ad gloriam. Quartò, quia illa, prout libertatem tollit, omnem rationem peccati tollit, sicque Deum facit iniquissimum Judicem, quatenus illum tam severum statuit vindicem peccatorum, quæ devi-

tare non est in manu peccatoris; nostra autem minimè. An nè coincidit hæc nostra Catholico- rum sententia cum illis hæreticorum hujus temporis erroribus, & deliramentis?

Instabis 3. Si Deus omnes non sic electos pos- 399. sitivo decreto reprobasset, & veller hoc decre- tum sub specie benignitatis occultis modis exequi, non id commodiùs, & certius præstaret, quam ratione illa, quam nos in nostra sententia statui- mus, nempe res humanas sic dirigendo, & tales gratias illis præparando, cum quibus sciret certi- simè frustrandos effectu; ergo parum interest, quod sic positivè, aut negativè illos excludat à regno. Respondeo negando antecedens; falso enim assumitur; nam si Deus ex se aliquos positivo de- creto destinasset ad peccas inferni, tunc vellet, & procuraret media necessaria ad eum finem, nempe peccata, ad illaque impelleret, ut docet Calvinus, & ejus asseclæ, quod tanquam execrabilem blas-phemiam deus statim, aliter tamen se res habet in illa exclusione negativa à regno, ut patet ex di- citis. Vide Calvinam lib. 3. Instit. cap. 22, §. 2. & cap. 23, §. 4.

Instabis 4. Deus ex se, & sola sua bonitate non 400. statuit aliquid inutile, & perniciolum creatura; inò quo posito, melius esset homini non esse, quam sic esse, ut patet ex illo Sap. 1. *Deus non le- ratur in perditione vivorum*: Et illo. Oœœ 13. *Per- dirio tua Iſraël*; tantummodo in me auxilium tuum; sed talis est reprobatio illa negativa; ergo &c. Respondeo majorem esse veram si fieri sit de decreto positivo culpe, seu peccata quæ peccata, seu ab- solutè de peccata æternæ damnationis, prout supra diximus d. 1. à n. 174. & a. n. 134. in quo sensu in- telliguntur citata Scripturæ loca; non autem de decreto permissivo, & reprobatione negativa, ut patet ex dictis.

Instabis 5. Sequeretur ex hac sententia, crea- 401. tionem reproborum, aliaque beneficia non esse beneficia, neque teneri pro illis Deo gratias age- re; siquidem positivè reprobatione illa negativa, melius erat eis non nasci, ut de Juda dixit Christus Dominus, neque tot beneficia recipere, cùm omnia fiant inutilia, & solùm ad majorem damnationem inserviant; ergo &c. Respondeo negando sequelam; cùm enim Deus vero voluntatis affectu, (licet non efficaci) creet omnes, ut salvi fiant, ad idque omnia sufficientia offerat omnibus, solùm penes ipsos est, quod non omnes salventur, sicque omnibus in creatione beneficium cœlulit, pro quo debent gratias agere; & si ob supervenientem ex ipsis perditionem tollitur hoc gratitudinis debi- tum, ex eo augetur in electis gratitudinis affectus. Neque exemplum Judæ aliquid probat in contra- riū, cùm Christus Dominus loquatur de illius reprobatione positiva, non autem de sola negatione gratia congrue.

Instabis 6. Sequeretur neque electos multum laudis & præmii promerentur in eo, quod gratia sic præparatae respondeant, & opera præfinita ex- equantur, & reprobus excusationem habere in eo, quod gratia incongrua non respondeant, & opera bona libi non præfinita non faciant; siquidem ex suppositione voluntatis divinæ aliter fieri non potuit. Respondeo negando sequelam; electi enim & laudem, & præmium promerentur, quia cùm absolutè potuerint transgredi, non sunt transgres- si; reprobi autem nullam habent excusationem, quia cùm absolutè potuerint obediere, non obediuerunt. Unde stante illo decreto circa utrosque, aliud ab utrisque fieri non erat impossibile, nisi

impossibilitate consequente, & in sensu composito, eo modo, quo utrisque erat impossibile aliter facere, posita præscientia divina.

403. Instab 7. Licet omnibus sit possibile servare præcepta secundum quid, & considerata intrinsecā dispositione voluntatis, cum hujusmodi tamen libertate, & dispositione potest stare impossibilitas absoluta; sic enim Christus Dominus (licet seclusus Visione Beatæ) posset, spectata internā dispositione voluntatis humanæ, non servare præcepta divina, absolutè tamen idei erat impossibile, propter assistentiam divinam, debitam illi animæ ratione Unionis Hypostatica; sed haec eadem assistentia deberetur electis, supposito decreto absoluto, respectu operum prædefinitiorum, & perseverantia; ergo &c. Respondeo supponi falsum, quod per prædefinitionem Dei absolutam tollatur faltem extrinsecè libertas, & absoluta facultas faciendi oppositum, ut jam alibi ostendimus.

404. Ad exemplum de Christo Dominō dicimus esse quid prorsus diversum, & dissimile, quia in Christo Domino erat intrinseca, & physica repugnatiā cum peccato; tum ratione Unionis Hypostatica; tum ratio i.e. Visionis beatissimæ, quarum utraque faciebat, ut non solum non haberet in eo locum transgressio præcepti divini, sed ne physicam omnino potentiam haberet ad illam; at verò in electis alter se res habet; siquidem in illis solum est protectio quædam Dei extrinseca talis, quæ infallibiliter in peccato mortali non decadent, licet absolutè, & physicè possent peccare, & ita in peccato decadere, suffragante ad id scientia media, quæ Deus præcognovit, si his, aut illis auxiliis præveniuntur, eos infallibiliter, sed absolutè liberè in gratiâ decessuros.

405. Argues 10. Deus in Scripturis omnes vocat ad salutem, hortatur justos ad perseverantiam, ad profectum, conqueritur de peccatoribus, perseverantibus in gratiâ promittit vitam eternam, non perseverantibus minatur mortem eternam; sed posita hæc sententia non viderit haec serio facere, sed tantum in speciem, ut electis videatur justus, & severus, non electis autem benignus; ergo &c. Respondeo negando minorem; nam cum electio sit ad gloriam, consequam tamen per merita in effectu, necessaria fuerunt, & erunt hortationes, minæ, promissio[n]es, & similia, ut habeantur media, & peccata vitentur, ut sic cum metu & tremore nostram salutem operemur, ut ait Apostolus. Accedit, quod cum unusquisque, seclusus revelatione sit incertus de sua electio[n]e: *Nescit enim homo utrum amore, an odio dignus sit: Eccles 9. 1.* merito in qualibet votacione timere debet, ne ab ea pendeat ejus salus, de qua debet esse maximè sollicitus, ut ait Apostolus: *Satagit, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis.* 2. Petr. 1. 10. Imò adhuc data revelatione, timere potest, nam ad recte timendum satis est, si malum sit absolute possibile, quamvis ex suppositione aliqua non sit futurum; sic enim etiam in patria admittitur timor filialis, & fuga offensæ absolute possibilis, considerata naturâ ipsius Beati.

406. Instab 1. Nemo prudens serio, & ex animo potest desiderare, hortari, præcipere, ut fiat id, quod si re ipsa fiat, repugnabit operi antea designato, aut decreto antea concepto; sed ita accideret, si Deus, posito jam decreto de salvandis electis, adhuc desideraret, hortaretur, & præcipere non electis opera bona, ut salvarentur; ergo &c. Respondeo negando majorem; nam *Judex quem judiciali decreto damnavit ad peccatum, & per voluntate, & affectu simplici cupit absolvit*; Magistratus

serio, & ex animo desiderant, nullam violari legem, quod si fiat, repugnabit operi designato, aut decretis antea conceptis, nempe decretis, quibus decreverunt Fiscalibus stipendia ex transgressorum multitudo: pii Medici serio, & ex animo affectu simplici cupiunt, ne ullus bonus vir aggredietur, quod tamen, si fiat, repugnabit operi, & officio decreto, quo ex sua se arte alere decreverunt. Et ratio est, quia efficax propositum unius rei sub una ratione, & desiderium, seu voluntas inefficax oppositi ex alia ratione non pugnant inter se.

Instab 2. Insolens, & extra morem planè est inter homines, id promittere sub conditione, quod jam voluntate absoluta decreverunt; sed ita accideret, si Deus post decretum absolutum dantem gloriam electis, adhuc promitteret tradendum sub conditione bonorum operum; ergo &c. Respondeo negando majorem: aliquando enim parentes promittit filio amplam hereditatem sub conditione certi officii sibi praefundi, quam tamen alias jam eiut filio designarat. Et Princeps bravum, quod jam antea fideli servo designavit, potest ei promittere tradendum sub conditione certaminis, & victoriae, si de victoria ab eo reportanda sit certus. Vide quid circa argumentum proximè ad ductum num. 405, dicat D. Aug. lib. de bono persever. cap. 14. & 15.

Argues 11. Hæc sententia videtur tollere zelum animarum, qui à Deo, & à Christo Domino maximè in Scripturis commendatur: tum, quasi omnes salvandi ante prævisionem mediorum sunt electi, salvabuntur, licet ego nihil prædicando, & monendo cooperer, sicque non est, quid multum angar in procuranda aliorum salute: tum etiam, quia quod in sanctis Viris valde excitat hunc zelum, est sibi persuadere, & spem habere, aliquos suā operā salvandos, qui alsoqui damnarentur; hanc autem persuasione, & spem ab illis excludit illa electio absoluta, & reprobatio negativa; sed illud non est dicendum; ergo &c.

Respondeo negando majorem, & ejus primam probationem: Primo, quia licet ordine intentio[n]is decreta sit gloria ante prævisa media, potuit tamen aliquando fieri, ut fieret quod subtiliter consequentiam dependenter à certis mediis, quorum unum potest esse mea prædicatio, & monitio. Secundò, quia alia sunt motiva, quæ zelum animarum excitant, ut jam dicimus. Ad secundam probationem dicimus, si legantur Scriptura, nunquam in eis, ut opinor, inveniatur, Apostolorum aliquem sibi arrogasse, aliquos suā operā salvandos, qui alsoqui sine illâ perirent, sed longè alia motiva sui zeli apud eos inveniuntur, qualia sunt: *Va mibi est, si non evangelizavero, &c. Momen-taneum, & leve tribulationis nostra, &c.* Qui parè seminat, parè & metet. *Charitas Christi urget nos. Imitatores mei esote, sicut & ego Christi. Quod de-buimus facere, fecimus. Servi inutiles sumus, &c.* Imò illam animi persuasionem existimo Christiane modestia non esse satis consonam.

Instab 3: Si quis dicat, *Deus etiam hunc meum zelum absolutè prædefinit, & ut isti per me salvetur.* Potero respondere: *Si ita est, nihil est, quod ego me ad illum excitem, ipse me excitabit; sed in hoc tollitur ut superflus animarum zelus, & sollicitudo; ergo &c.* Respondeo Deum quidem excitare, sed non trahere, nisi ego sponte sequar, trahit enim volentem, ut ait D. Aug. non tamen hoc agitur, ut ego prior me excitem, à Deo non excitatus, sed ut excitantem sequar, & excitatus excitem,

excitem, seu potius animum applicem ad nova semper opera bona facienda.

Argues 12. Deus ex te, & sine nobis per primam electionem nos discrevit a massa perditionis juxta illud 1. Cor. 4. ibi: *Quis enim te discernit, &c.* sed talis discretio facta fuit per electionem ad vocationem congruam, sive ad seriem auxiliorum prævenientium, quibus certissime sumus liberandi; ergo prima electio fuit ad gratiam, & non ad gloriam. Respondeo negando minorem; nam gratia congrua discernens electos a reprobis est sola gratia finalis; siquidem sola haec est propria electorum; gratia autem finalis ordinari non datur sine meritis antecedenter prævisis; & cum de se non sit necessariò connexa cum salute, vix in ratione domini distinguitur, sive discernitur una gratia ab alia, nisi in eo, quod prius intendatur efficaciter salus ut finis, & ex illa eligatur ipsa gratia ut medium; siquicunque non per hujus, sed per illius electionem discernimur electi a massa reproborum.

Argues 13. Magis gloria sunt Deo nostra bona opera, quam nostra Beatus; sed Deus in eligendis prædestinatis prius respexit ad illud, quod ei erat magis gloriolum; ergo prius respexit ad nostra bona opera, ut per illa nos eligeret ad gloriam, quam ad ipsam gloriam habendam per nostra bona opera. Respondeo quidquid sit de majori, negando minorem; Deus enim, ut prudenter ageret, prius respexit ad finem, nempe ad gloriam, quam ad media, nempe ad merita: Imò aliquando elegit ad gloriam sine ulla meritis, ut sit in infantibus statim a baptismō decadentibus; & sine meritis propriis de condigno, ut sit in adultis decadentibus cum sola attritione, & Sacramento Pœnitentia. Accedit, quod Deus non elegit nos ad nudam gloriam, sed ad gloriam habendam per merita; gloriolum autem est Deo, seu magis auctor eius gloriam nostra Beatus simul cum meritis, quam sola merita per se sumpta.

Argues 14. Si electio ad gloriam esset merita gratuita, & ante merita prævisa, etiam potest haberetur gratis in executione; siquidem in executione inciperet a prima vocatione, ut a prima radice, quæ facta est gratis; hoc autem est contra id, quod supra diximus, nempe gloriam dari ut præmium, bravium, mercedem, & coronam; ergo &c. Respondeo gloriam duplicitate considerari posse: Primo ut integrat totam seriem prædestinationis incipientis a prima vocatione; & prout sic præparatur, & confertur gratis, diciturque a D. Aug. gratia pro gratia: Secundo seorsim, prout est effectus præcedentium meritorum, & in hoc sensu, non gratis, sed de justitia confertur; eodemque modo dicendum est de meritis posterioribus, quæ dantur propter priora; nam si haec considerentur ut integrant totam seriem prædestinationis includentis primam vocationem, dicuntur dari gratis propter illam, a qua incipiunt: si autem seorsim considerentur ut effectus distincti a primis meritis, non gratis, sed ex justitia nobis conferuntur.

Argues 15. Haec sententia sic populo explicata, parit scandalum, torporem, amaritudinem animi, & desperationem; siquidem multi ex illa in gravissimos mactores, & desperationem sunt delapsi, & optimi viri eam graviter accusant, quasi qui metuerent sibi effrænam vitæ licentiam, si eam animum dimisissent; ergo &c. Respondeo huic argumento jam supra satis respondisse, quibus addimus: Primo hanc sententiam diligenter expensam, & bene intellectam apud animos pios, Deumque

timentes nullum parere scandalum, nisi forte falsa quædam affingantur, ut prout sic etiam bonis redatur exosa, ut enim dicit Psalmista. P̄sal. 118. *Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum.*

Secundo, in hac sententia nihil posse esse scandalis, summa consolatione multum, quod Deus sola suâ gratia bonitatem tot, ac tantos tū Angelos, tū homines prædestinat ad gratiam, & ad gloriam, aliis prætermis, quibus nihil debebat, & utrūque interim libertate reliet & ad benē, & ad malē operandum, licet illi ante finem vitæ sint infallibiliter bene actuti, h̄i autem malē, atque in eo statu utriusque juxta Præscientiam Dei Medium decessuri. An non idem ferē in omni sententia dicendum? Videant ex supra dictis.

Tertiò, paucissimos ex illis, qui scandalizantur, cō præcise scandalizari, quia nostram hanc sententiam sibi propositam habeant, sed aut quia eam non intelligunt; aut quia volunt (quod faciant bonis avibus) in oppositū ire; aut occasione doctrinæ Calvinisticæ de prædestinatione, quæ a nostrâ est alienissima, ut supra vidimus, & ostendimus. Quartò viris illis doctis, & piis, qui sic scandalizantur, alios doctiores, & sanctiores opponimus, quales sunt D. Aug. D. Thom. aliique quam plures à nobis supra relati.

Instabis: Plurimi sunt, qui occasione disputationum, quæ in Hollandia sunt habitæ, hujus sententia imaginatione sunt afflicti, & perturbati; ergo &c. Respondeo negando antecedens; neque enim perturbatio illa fuit ex nostra sententia imaginatione, sed ex imaginatione Calvinistica sententia, quam toto celo a nostra diversam esse supra diximus, & satis ex hac tenus dictis constat.

SECTIO XX.

Quid de electione ante prævisa merita per ordinem ad certas personas, & ad certos gradus gloria?

DIFFICULTAS I. Utrum electio efficax 418. ante prævisa merita extendatur ad omnes, qui salutem consequuntur? Affirmative. Ita P. Soar. lib. 1. de prædest. cap. 8. & n. 42. Probatur primo ex illo ad Rom. 8. ibi: *Quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui, &c.* Ubi comprehendit omnes electos, tam eximios, quam non eximios in sanctitate; siquidem omnes fuerunt imagini filii Dei conformes in gratia, & in gloria; ergo &c. Confirmatur, quia licet eximii plus gratia, & gloria habuerint, non tamen habuerunt gratiam, & gloriam aequaliter gratia, & gloria filii Dei, nempe Christi Domini; & tamen dicuntur fieri ei conformes; ergo sic etiam dicentur fieri ei conformes alii non eximii, licet non aequaliter cum his habuerint gratiam, & gloriam; consequenterque de omnibus loquitur Apostolus, & omnibus communis fuit electio illa Dei efficax ante prævisa merita.

Probatur secundò ratione: Ideo non comprehendunt omnes, quia videtur esse specialis circa alios, & circa alios generalis: specialis circa illos, quos ab infantia, & toto vitæ tempore conservat in gratia; & quos toto vitæ tempore male viventes convertit miraculosè ad finem vitæ, ut accidit bono